

Decyzja
Prezydium KK
nr 40/26
ws. opinii o projekcie ustawy MRPiPS
o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych
innych ustaw (UD354)

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” popiera kierunek zmian wynikający z projektu ustawy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw⁰ z dnia 20 marca 2026 r., jednocześnie wnosi następujące uwagi.

Uwagi ogólne:

Zdaniem NSZZ „Solidarność” wszystkie formy rodzinnej pieczy zastępczej powinny zostać objęte superwizją wzorem innych służb społecznych. Praca w rodzinach zastępczych jest równie wymagająca i zasługuje na każdą formę wsparcia, która umożliwi właściwe wykonywanie obowiązków ale również przyczyni się do ograniczenia zjawiska wypalenia zawodowego. Jest to tym bardziej paląca kwestia w sytuacji braku kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.

Nie mniej istotnym zagadnieniem jest prawo do godziwej emerytury dla opiekunów pieczy zastępczej. Wielu z nich pełni tę rolę od ponad 20 lat, ale ze względu na niekorzystne formy zawierania umów w przeszłości np. umowy zlecenia, rodzice zastępczy nie zostali objęci systemem ubezpieczeń społecznych, w związku z czym nie odprowadzano za nich odpowiednich składek. Kwestia ta powinna zostać zauważona i jak najszybciej rozwiązana systemowo, aby uatrakcyjnić wykonywanie zawodu, ale także zapewnić odpowiednie zabezpieczenie dochodowe opiekunów pieczy zastępczej po zakończeniu aktywności zawodowej.

NSZZ „Solidarność” zwraca uwagę, że umowa o zawarciu pełnienia pieczy zastępczej podpisywana jest z jednym rodzicem, jednak obowiązki wynikające z tej umowy dotyczą obojga rodziców zastępczych. Ten stan prawny jest niezrozumiały, gdyż pomimo

nakładanych na nią obowiązków druga osoba (rodzic) nie otrzymuje wynagrodzenia, ani innych gratyfikacji związanych z nałożonymi obowiązkami. Koniecznym jest zatem wprowadzenie gratyfikacji finansowej za tą pracę, a przynajmniej objęcie jej ubezpieczeniem emerytalno-rentowym. Aktualny stan prawny nie zachęca nowych opiekunów do podejmowania się tego wymagającego zadania wpisującego się w deinstytucjonalizację szeroko pojętych usług opiekuńczych.

Od wielu lat postulatem zarówno NSZZ „Solidarność” jak i środowiska pomocy społecznej jest ustawa o zawodach pomocowych, która mogłaby przyczynić się z jednej strony do podniesienia prestiżu zawodów, ale również mogłaby zachęcić do podejmowania pracy w tych coraz liczniejszych profesjach. Piecza zastępcza również zalicza się do nich. Z nieokreślonych przyczyn ustawodawca uchyla się od przygotowania odpowiedniego aktu prawnego, który jest nie tylko potrzebny i wyczekiwany przez pracowników, ale z perspektywy systemu korzystny i bezkosztowy.

Uwagi szczegółowe:

Art. 1 wprowadzający zmiany do ustawy o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej (dalej ustawa):

Zmiana nr 7: dotycząca art. 7b ustawy, zawierający katalog podmiotów stanowiących opiekę zastępczą oraz katalog przestępstw, które dyskwalifikują kandydatów do pracy z dziećmi. Zdaniem Prezydium KK katalog ten powinien odnosić się także do zawodu asystenta rodziny, gdyż co do zasady objęte nim powinny być wszystkie osoby, które mają kontakt z dziećmi bez względu na zatrudniającego je podmiot. Proponowana zmiana nie wymienia asystentów w katalogu podmiotowym zmienianego przepisu.

Zmiana 27: w dodawanym art. 31c ust. 4 pkt. 2, który dotyczy wynagrodzenia rodziny opiekuńczej, odwołanie do art. 31a ust. 2, który dotyczy zlecenia zadań przez gminę, wydaje się nielogiczne, gdyż odniesienie winno dotyczyć osoby przebywającej w rodzinie opiekuńczej co odzwierciedla art. 31a ust. 1.

Zmiana 54: w art. 53 ustawy dotycząca podwyższenia maksymalnej liczby dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej z 3 dzieci na nie więcej niż 4 w tym samym czasie. Dla wielu rodzin może to być zbyt trudne do udźwignięcia ze względu na liczne obowiązki wynikające z pełnienia opieki nad dziećmi, które często borykają się z różnymi schorzeniami lub dysfunkcjami. Istnieje obawa, że wiele powiatów, które z różnych względów nie tworzą nowych rodzin będą nadmiernie obciążać dodatkowymi obowiązkami rodziny już

funkcjonujące. Takie ryzyko wpływa negatywnie na jakość opieki nad dziećmi w rodzinach zastępczych, dlatego Prezydium KK sprzeciwia się zaproponowanej zmianie.

Zmiana 59: w art. 56 ustawy polegająca na zawieraniu umowy przez starostę lub podmiot, któremu powiat zleca wykonywanie zadania na podstawie art. 190, w ramach limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, określony w 3-letnim powiatowym programie dotyczącym rozwoju pieczy zastępczej. Zapis taki zdaniem NSZZ „Solidarność” jest niewłaściwy, gdyż ogranicza rozwój pieczy zastępczej. Wszelkie działania w tym zakresie powinny rozwijać się w oparciu o dobro i potrzeby dzieci, a nie z góry narzucane limity.

Zmiana 64: w art. 65 ustawy dotycząca zatrudniania osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi przy pracach gospodarskich, gdzie może to być także małżonek niepobierający wynagrodzenia z tytułu umowy rodzicielstwa zastępczego. Taka forma wsparcia dochodu rodziny zastępczej wydaje się nieuczciwa, biorąc pod uwagę, że małżonek niepobierający wynagrodzenia z tytułu rodzicielstwa zastępczego ma obowiązki wynikające z tej umowy. Zdaniem NSZZ „S” wspieranie rodziny, której jest się częścią jest przejawem nietrafionego sposobu rozwiązania problemu niedostatecznego finansowania rodzin zastępczych.

Zmiana 85: dotycząca art. 85 ust. 1 ustawy zawierający kwoty miesięcznego wynagrodzenia za rodzicielstwo zastępcze zawodowe należy ocenić pozytywnie. Podstawowa kwota w art. 85 ust. 1 pkt. 1 za pełnienie rodziny zastępczej zawodowej wzrasta z 4100 zł do kwoty 6160 zł co istotnie poprawi komfort pracy tych rodzin. Jednocześnie zmiana pkt. 2 przewiduje zmianę mechanizmu wynagradzania dla rodzin pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. Dotychczas było to 124% kwoty bazowej z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej. W ramach tego mechanizmu po zmianie kwoty bazowej dla pogotowia rodzinnego powinna ona wynosić 7638,40 zł. Tymczasem ustawodawca postanowił zmienić ten mechanizm na rzecz stałej kwoty w wysokości 7260 zł. Wyraźnie widać, że kwota ta jest niższa od dotychczasowych rozwiązań, a należy pamiętać, że forma pogotowia rodzinnego jest też najbardziej wymagającą formą pieczy zastępczej. Zdaniem NSZZ „Solidarność” mechanizm naliczania wynagrodzenia powinien pozostać w dotychczasowej formie lub przynajmniej kwota to powinna zostać ustalona na poziomie 7638 zł.

Zmiana 86: w art. 86 proponuje się nowy sposób waloryzacji wynagrodzeń i świadczeń wynikających z przepisów zmienianej ustawy. Zdaniem Prezydium KK określenie wysokości wskaźnika waloryzacji wynagrodzeń rodzin zastępczych na poziomie

inflacji jest niewystarczające, gdyż koszyk inflacyjny w tych grupach rodzin charakteryzuje się szybszą dynamiką niż inflacja ogółem. Prezydium KK wnosi, aby wynagrodzenia określone w projektowanym art. 86 pkt 2 i 4 były waloryzowane wskaźnikiem wzrostu przeciętnego rocznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym rok, w którym przeprowadzana jest waloryzacja.

W art. 68 projektowanej ustawy zakłada się likwidację z dniem 1 lipca 2027 r. interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych. Ze względu na możliwość opóźnień dotyczących wejścia w życie nowelizowanych przepisów ustawy, Prezydium KK proponuje określenie tego terminu do 12 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów opiniowanego projektu ustawy, by konieczne działania wynikające ze zmian mogły być realizowane płynnie i w najlepszym interesie dzieci przebywających w tych placówkach.

NSZZ „Solidarność” dostrzega w projektowanych zmianach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej właściwy kierunek oraz wolę poprawy sytuacji zarówno samych opiekunów jak i przebywających w opiece zastępczej dzieci. Kryzys rodziny, który niewątpliwie przyczynia się do konieczności rozwijania alternatywnych form opieki nad dziećmi powoduje, że staje się to ogromnym wyzwaniem nie tylko w przyszłości, ale już dziś.

Jednocześnie należy podkreślić, że wszelkie działania w powyższym zakresie powinny być również wsparciem dla samorządów, które realizują te zadania. Piecza zastępcza stanowi bardzo istotny element polityki rodzinnej i społecznej naszego państwa. Dlatego to właśnie budżet państwa powinien zapewniać istotne wsparcie samorządów w tym obszarze, które są zróżnicowane zarówno pod względem ekonomicznym, organizacyjnym jak i potencjałem ludzkim, a dobro dzieci objętych pieczą zastępczą nie powinno być uzależnione od zamożności samorządu, którego są mieszkańcami.

Gdańsk, 21 kwietnia 2026 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”
Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”
Grzegorz Adamowicz